

STANOVISKO HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE HORNÝ PIAL K NÁVRHU ROZPOČTU OBCE NA
ROK 2023 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2024 A 2025

Vypracoval: JUDr. Marek Keller
V Hornom Piale dňa 29.11.2022

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Horný Pial na rok 2023 a k viacročnému rozpočtu na roky 2024 -2025 (ďalej len „návrh rozpočtu“).

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu z hľadiska zákonnosti, metodickej správnosti jeho zostavenia a predloženia ako aj reálnosti ekonomických východísk predpokladaných v rozpočte.

ZÁKONNOSŤ PREDLOŽENÉHO NÁVRHU

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecnými záväznými predpismi, konkrétne:

- Zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- Zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)
- Čl. 9 ods. 1 Ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti“)

Návrh rozpočtu ďalej zohľadňuje aj príslušné ustanovenia:

- Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
- Zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov
- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Návrh rozpočtu bol zverejnený spôsobom v obci obvyklým (zverejnený na úradnej tabuli obce, ako aj na webovom sídle obce) dňa **27.11.2022** t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením OZ, tak ako to stanovuje § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Plánovaný termín OZ je 13.12.2022. Obec splnila povinnosť v zmysle § 34 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) a zverejnila rozpočet aj na elektronickej úradnej tabuli na cuet.slovensko.sk.

V zmysle § 4 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť jej hospodárenia.

V súlade s čl. 9 ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, obce zostavujú svoj rozpočet na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný

rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

V zmysle § 4 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, rozpočet obce obsahuje aj zámery a ciele ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce), ak obecné zastupiteľstvo obce (ďalej len OZ) s počtom obyvateľov do 2000 nerozhodne o neuplatňovaní programového rozpočtovania. **OZ Horný Pial rozhodlo o neuplatňovaní programového rozpočtovania uznesením č. 57/2013 zo dňa 13.12.2013.**

Viacročný rozpočet ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce je tvorení:

- a) rozpočtom obce na príslušný rozpočtový rok
- b) rozpočtom obce na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku
- c) rozpočtom obce na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b)

Vzhľadom na § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy príjmy a výdavky rozpočtov uvedených v písm. b) a c) **nie sú záväzné** (rozpočet na rok 2024 a 2025). Vnútorne členenie návrhu rozpočtu je v súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na:

- a) bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len "bežný rozpočet")
- b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len "kapitálový rozpočet")
- c) finančné operácie.

A. BEŽNÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Bežné príjmy	129 600	129 600	140 800
Bežné výdavky	129 600	128 800	124 200
Rozdiel	0	800	16 600

B. KAPITÁLOVÝ ROZPOČET

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Kapitálové príjmy	0	0	0
Kapitálové výdavky	0	0	15 800
Rozdiel	0	0	- 15 800

C. FINANČNÉ OPERÁCIE

Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Príjmové fin. operácie	0	0	0
Výdavkové fin. operácie	0	800	800
Rozdiel	0	- 800	- 800

Bežný rozpočet na rok 2023 spĺňa podmienku v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a je zostavený ako **vyrovnaný**. Kapitálový rozpočet a rozpočet finančných operácií je v návrhu rozpočtu na rok 2023 nulový.

Rozpočty na roky 2024 a 2025 sú zostavené ako vyrovnané.

Celkovo možno skonštatovať, že rozpočty na rok 2023 až 2025 spĺňajú zákonné požiadavky kladené na rozpočet v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných príjmov

Návrh rozpočtu na rok 2023 predpokladá bežné príjmy vo výške 129 600 €, čo predstavuje zvýšenie bežných príjmov oproti očakávanej skutočnosti aktuálneho roka 2022 o 23 890 €. Zvýšenie rozpočtu bežných príjmov vyplýva predovšetkým zo zvýšenia v dvoch oblastiach:

1. zvýšenie príjmov v položke dane z príjmov fyzických osôb tzv. podielové dane,
2. zvýšenie príjmov z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad,

Ad 1. Návrh rozpočtu na rok 2023 počíta s podielovými daňami vo výške 68 100 €. Podľa aktuálnych prognóz (posledná z 10/2022) možno očakávať do konca roka 2022 príjem z podielových daní vo výške 64 841 € a teda v porovnaní s predpokladaným príjmom z podielových daní na rok 2022 sa počíta so zvýšením o 3 259 €. Rozpočet príjmu z podielových daní na rok 2023 je nastavený na základe odhadu ktorý vychádza z prognózy MFSR na rok 2022 (68 097 €) uvedenej na stránke rady pre rozpočtovú zodpovednosť nakoľko k dátumu zostavovania rozpočtu ako aj stanoviska k návrhu rozpočtu neboli zverejnené východiskové štatistické údaje a rozpočtované podiely obcí a VÚC na výnose dani z príjmu FO pre rok 2023. Odhad teda počíta s prerozdelenými pomermi na úrovni roku 2022 a možno preto predpokladať, že konečná prognóza MF SR bude mierne rozdielna. Prerozdelenie pomery závisia od troch ukazovateľov: počet obyvateľov, PPŽ – prepočítaný počet žiakov jednotlivými koeficientami podľa typu školského zariadenia, ako aj údaj počtu osôb nad 62 rokov.

Ad 2. Na najbližšie rokovanie OZ je pripravený návrh na zmenu sadzieb dane z nehnuteľností, dane za psa ako aj zvýšenie poplatku za komunálny odpad. Konkrétne sa navrhuje zvyšovanie sadzieb nasledovne:

Daň z pozemkov:

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
Ročná sadzba pre všetky druhy pozemkov	0,35 %	0,70 %

Daň zo stavieb:

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
--	----------------	------------------------

Stavby na bývanie	0,040	0,050
Stavby na poľnohospodársku produkciu	0,040	0,050
Chaty	0,060	0,060
Samostatne stojace garáže	0,158	0,158
Hromadné garáže	0,158	0,158
Hromadné garáže umiestnené pod zemou	0,158	0,158
Priemyselné stavby	0,199	0,250
Stavby na ostatné podnikanie a zárobkovú činnosť	0,398	0,450
Ostatné stavby	0,119	0,150

Uvedené zvýšenie sadzieb dane z nehnuteľností predpokladá zvýšenie rozpočtu bežných príjmov spolu o 17 500 € (z toho z dane z pozemkov zvýšenie o 17 000 €, z dane zo stavieb zvýšenie o 500 €).

Daň za psa:

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
Za psa na kalendárny rok	5	10

Predpokladané navýšenie príjmov z dane za psa o 180 €.

Poplatok za komunálny odpad sa zvyšuje nasledovne:

	Pôvodná sadzba	Navrhovaná nová sadzba
Poplatok za osobu/rok	24	40
Za kg. drobného stavebného odpadu	0,06575	0,13

Zvýšenie poplatku za komunálny odpad predpokladá zvýšenie príjmov obce o 4 100 € a predpokladá pokrytie nákladov vyplývajúcich zo zberu, zvozu a zneškodnenia komunálneho odpadu (bežné výdavky funkčná klasifikácia 05.1.0). Zvyšovanie poplatku reaguje na zvyšovanie cien zberovej spoločnosti, ako aj avízovanej novej zákonnej povinnosti upravovať pred uložením zmesový komunálny odpad (ide predovšetkým o mechanicko-biologickú úpravu), uvedená zmena mala nadobudnúť účinnosť 1.1.2023, avšak podľa posledných informácií bolo táto povinnosť odložená o rok.

B. Rozpočet kapitálových príjmov

Obec v roku 2023 nepočíta s kapitálovými príjmami.

VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU

A. Rozpočet bežných výdavkov

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2023 je nastavený vo výške 129 600 €, čo predstavuje zvýšenie o 29 800 € oproti pôvodnému schválenému rozpočtu bežných výdavkov na rok 2022 (schválený rozpočet bez zmien) a o 23 890 € viac ako je očakávaná skutočnosť bežných výdavkov na rok 2022. Plánovanie bežných výdavkov bolo poznačené tromi základnými východiskovými bodmi a to zvyšovanie cien energií, zvyšovanie cien niektorých služieb (napr. služby v oblasti nakladania s komunálnym odpadom) a zvyšovanie tarifných plátov zamestnancom vo verejnej správe v budúcom roku spolu o 17%. Zásadné zmeny v návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2023 oproti predchádzajúcemu roku spočívajú najmä:

Vo funkčnej klasifikácii 01.1.1.1 - výkonné a zákonodarné orgány sa plánuje zvyšovanie výdavkov na mzdy. Zvyšovanie výdavkov na mzdy reflektuje prijaté nariadenie vlády SR ktoré prinesie zvýšenie tarifných plátov od 1.1.2023 o 7 % a následne od 1.9.2023 o 10 %, teda dokopy spolu o 17 %. Uvedenému zodpovedá aj adekvátne zvýšenie výdavkov na odvody. Zvýšenie výdavkov sa tiež plánuje v položke stravovania zamestnancov z dôvodu zvýšenia súm stravného v zmysle opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 281/2022 Z. z.

V rozpočte sa počíta aj so zvýšenými výdavkami na energie a to vo všetkých funkčných klasifikáciách v ktorých sú rozpočtované výdavky na energie (01.1.1, 06.4.0, 08.1.0, 08.2.0, 08.4.0).

V návrhu rozpočtu sú vyčlenené prostriedky na údržbu o opravu budovy OcÚ vo výške 4 000 € a 3 000 € na údržbu a opravu budovy KD.

Vo funkčnej klasifikácii 05.1.0 – nakladanie s odpadmi sa očakáva výraznejšie zvýšenie výdavkov súvisiacich so zberom a zneškodňovaním komunálneho odpadu. A to z očakávanej skutočnosti aktuálneho roku ktorá je vo výške 8 700 € na 10 100 €. V očakávanej skutočnosti však ešte nie sú zahrnuté všetky faktúry a teda skutočnosť ku koncu roku bude vyššia.

Zvýšenie rozpočtu je plánované aj vo výdavkoch na kultúrne akcie organizované obcou (funkčná klasifikácia 08.2.0 – podpoložka 637002). V budúcom roku sa tiež rozpočtuje odmena pre kronikára obce.

B. Rozpočet kapitálových výdavkov

V návrhu rozpočtu na rok 2023 sa nepočíta s kapitálovými výdavkami.

V návrhu rozpočtu na rok 2023 sa nepočíta s príjmovými ani s výdavkovými finančnými operáciami. Od roku 2024 sa plánuje začatie splácania návratnej finančnej výpomoci poskytnutej MFSR, ktorá bola poskytnutá v roku 2020 na vykrytie výpadku príjmov z podielových daní. Celková prijatá suma bola 3 187 €. Splácanie je nastavené v zmysle zmluvy t. j. od roku 2024 do 2026 vo výške 796 € ročne a v roku 2027 vo výške 799 €.

ZÁVER – ZHRNUTIE

Návrh viacročného rozpočtu Obce Horný Pial na roky 2024 – 2025 a návrh rozpočtu Obce na rok 2023 rešpektuje právne normy a procesné podmienky súvisiace s prípravou rozpočtu Obce. A teda odporúčam po prerokovaní schváliť rozpočet na rok 2023 a zobrať na vedomie rozpočet na roky 2024 a 2025.

V Hornom Piale dňa 29.11.2022

.....

(JUDr. Marek Keller)